

WYDARZENIA

Nagroda Prezydenta m. Gdańska

Dyrektor CMM dr inż. Jerzy Litwin został uhonorowany nagrodą Prezydenta m. Gdańska. Nagrodę za wkład w rozwój gdańskiej kultury wręczył prezydent Paweł Adamowicz na spotkaniu w dniu 24 listopada. Uroczystość zbiegła się z jubileuszem 40-lecia pracy zawodowej dra Litwina, który jeszcze jako student, w 1964 roku, rozpoczął współpracę z Muzeum Morskim.

Niecodzienny wernisaz

Wyjątkowo licznie przybyli do CMM goście wernisazu wystawy „Nie tylko morze”, który odbył się 26 października. Na ekspozycję składają się prace ceramiczne, wykonane przez uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej, prowadzonego przez gdańską Fundację „Sprawni Inaczej”. Prace te, w pełni profesjonalne, mimo amatorskiego statusu ich autorów, spotkały się z wielkim zainteresowaniem gości, podziwiających wyrafinowane kształty i kolorystykę ceramicznych statków, latarni i potworów morskich. Z kolei młodzi twórcy byli mocno podekscytowani faktem wystawiania ich prac w „prawdziwym muzeum”.

Wyboru prac dokonała szefowa Fundacji pani Justyna Rogińska wraz z mgr Krystyną Stubińską z Działu Edukacji CMM, a aranżacja ekspozycji jest dziełem mgr Anny Jagody i mgr Krystyny Bryłko z naszej pracowni plastycznej. Wystawa „Nie tylko morze” jest początkiem długofalowej współpracy, mającej na celu z jednej strony regularną prezentację twórczości osób niepełnosprawnych, z drugiej zaś zapewnienie takim osobom łatwego dostępu do ekspozycji CMM poprzez przystosowanie ciągów komunikacyjnych, specjalne wystawy dla niedowidzących oraz system przewodników audio dla niedosłyszących.

Wernisaz wystawy „Nie tylko morze”: autorzy prac, ich opiekunowie oraz goście (fot. Ewa Meksiak)

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Program MATRA

Polsko-holenderska współpraca w ramach programu MATRA POLSKA była tematem konferencji, która odbyła się w Nieborowie w dniach 3–5 listopada. W trakcie konferencji dyrektorzy polskich muzeów mieli okazję spotkać się z organizatorami programu współpracy i zapoznać z konkretnymi jej efektami. Głównym celem programu MATRA jest wyrównanie dysproporcji, zwłaszcza w dziedzinie zarządzania instytucjami kultury, między Europą Zachodnią a nowymi członkami Unii Europejskiej. Wyznacznikiem skuteczności działań może być porównanie organizacji i działalności polskich muzeów w 2000 roku, kiedy takie spotkanie odbyło się po raz pierwszy, ze stanem obecnym. W ramach programu odbywają się szkolenia, warsztaty, organizowane są też wyjazdy studyjne. CMM jest jedną z aktywniejszych instytucji – nasi pracownicy brali udział w warsztatach „Edukacja”, zorganizowanych w ubiegłym roku w CMM przez p. Barbarę Ziemnicką-Tarnowską z Centrum Muzeologicznego przy Muzeum Sztuki w Łodzi, wyjeżdżają też na programy studyjne.

Dziedzictwo trzech zalewów

W dniach 23-25 listopada w CMM gościli: prof. dr Horst Wernicke z Uniwersytetu w Greifswaldzie, dr Holger Meyer z Uniwersytetu w Rostocku i dr Maik Springmann. Goście przedstawili propozycję współpracy przy tworzeniu bazy danych o nadmorskim dziedzictwie kulturowym dla trzech obszarów zalewowych: Zalewu Szczecińskiego, Wiślanego i Kurońskiego. W ten międzynarodowy projekt miałyby być włączone Niemcy, Polska, Rosja i Litwa. Oprócz kwestii merytorycznych omawiano możliwość aplikowania o dofinansowanie projektu z Unii Europejskiej w ramach programu INTERREG (wniosek mógłby zostać złożony w roku 2005). Po wizycie w CMM Niemcy zamierzają odwiedzić muzea partnerskie w Rosji (Obwód Kaliningradzki) i na Litwie.

PLANY

Projekt nowego oddziału

CMM odwiedziła delegacja z Władysławowa reprezentująca różne środowiska zawodowe, na czele z przedstawicielem tamtejszego samorządu. Celem spotkania były rozmowy na temat stworzenia we Władysławowie oddziału CMM, który zajmowałby się historią rybołówstwa bałtyckiego, eksponował wycofane z eksploatacji kutry rybackie, a także prezentował zabytki z zakresu archeologii podwodnej.

Pozyskiwanie funduszy unijnych

Sekcja d/s Programów Pomocowych CMM przygotowuje międzynarodową konferencję pt. „Fundusze Unii Europejskiej w ochronie dziedzictwa kulturowego”, która odbędzie się w dniach 17–19 kwietnia 2005 r. Proponowana tematyka obejmuje prezentację planowanych oraz już realizowanych projektów z udziałem funduszy unijnych, wymianę doświadczeń w zakresie efektywnego wdrażania i wykorzystywania środków pomocowych w instytucjach kultury oraz wypracowanie najlepszych metod dla pozyskiwania przez te instytucje środków finansowych. Projekt konferencji spotkał się z ogromnym zainteresowaniem, cały czas napływają zgłoszenia autorów referatów, którzy chcieliby podzielić się swoimi doświadczeniami. Wśród zgłoszonych prezentacji jest np. projekt międzynarodowych warsztatów archeologii podwodnej w Bohuslans (Szwecja), utworzenie centrum renowacji zabytkowych statków stalowych (Norweskie Muzeum Morskie), prezentacja wraków statków rzecznych (Muzeum Renesansu Rzeki Wezery w Niemczech), zarządzanie programami kulturalnymi na przykładzie projektów eMarCon i MarMuCommerce (European Networks and Cooperation Consultancy & Project Development) oraz międzynarodowy projekt digitalizacji historycznych archiwaliów MEMORIAL UE (Muzeum Stutthof w Sztutowie). Konferencja, organizowana pod patronatem Ministra Kultury RP, będzie jednym z punktów obchodów jubileuszu 45-lecia naszego Muzeum.

Turystyka wrakowa

W ostatnich 10 latach obserwuje się coraz większy rozwój pletwonurkowania w Polsce. Biorąc pod uwagę warunki naturalne (zimna woda o słabej przejrzystości, mało zróżnicowana w porównaniu z innymi morzami flora i fauna), jedną z większych atrakcji polskich wód morskich są nurkowania wrakowe. Ze względu na niskie zasolenie Bałtyku wraki zachowują się w dużo lepszym stanie niż w innych akwenach. Niestety, funkcjonowanie turystyki wrakowej w obecnym kształcie nie wykorzystuje w pełni potencjału wraków bałtyckich, a także, w większości przypadków, nie spełnia podstawowych wymogów bezpieczeństwa. Nie zabezpiecza też wraków przed nurkowaniami rabunkowymi.

CMM, będąc instytucją zaangażowaną przede wszystkim w ochronę podwodnego dziedzictwa kulturowego Bałtyku, w pełni popiera inicjatywę rozwoju turystyki wrakowej, podkreślając jednak konieczność stworzenia procedur, które z jednej strony zapewnią skuteczną ochronę wraków, a z drugiej strony sprawią, że nurkowania wrakowe staną się atrakcyjniejsze i bezpieczniejsze. Efektem długoletnich starań stworzenia podstaw kwalifikowanej turystyki wrakowej jest projekt „Morska turystyka wrakowa”. Jego głównymi adresatami są pletwonurkowie zainteresowani turystyką wrakową, a także osoby uprawiające szeroko pojęte sporty wodne, turystykę pieszą i rowerową oraz lotniarstwo. Projekt będzie realizowany na terenie województwa pomorskiego, w terminie od maja 2005 do kwietnia 2006. Przewiduje się przeprowadzenie akcji szkoleniowej (szkolenia dla centrów nurkowych i przewoźników zakończone otrzymaniem certyfikatu) oraz informacyjnej (stworzenie centrów informacji o wrakach, przygotowanie przewodników, folderów, plakatów etc.). Partnerami w projekcie są obok CMM: Pomorska Regionalna Organizacja Turystyczna, Urząd Morski, Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej, Straż Gra-

niczna, Konserwator Wojewódzki, gminy Łeba i Gdynia, Komisja Działalności Podwodnej PTTK, Liga Obrony Kraju, Polski Związek Pletwonurkowania, SSI Polska, Stowarzyszenie Instruktorów PADI oraz Archäologisches Landesmuseum Mecklenburg-Vorpommern (Niemcy).

NASZE KOLEKCJE

Archiwum Ludzi Morza

Dział Dokumentacji Naukowej CMM posiada niezwykle cenny zbiór archiwaliów dotyczących osób związanych swoją pracą lub działalnością z polską gospodarką, techniką i kulturą morską. W Archiwum Ludzi Morza znajduje się kilka tysięcy teczek, zawierających dokumenty, fotografie, artykuły prasowe i inne materiały o charakterze biograficznym. Gromadzone są informacje o kapitanach, mechanikach, marynarzach Polskiej Marynarki Handlowej i Wojennej, żeglarzach, rybakach, inżynierach, naukowcach, pisarzach, malarzach, politykach itd. Zebrane dokumenty źródłowe wykorzystywane są do studiów i opracowań naukowych, a także ekspozowane na wystawach stałych (np. „Polacy na morzach świata” w Spichlerzach na Ołowiance) i czasowych (m.in. „Państwowa Szkoła Morska w Tczewie i jej sławni absolwenci” w Muzeum Wisły). Szczególnie cenne są duże zespoły archiwaliów, stanowiące spuściznę po pisarzu-maryniście kapitanie Karolu Olgierdzie Borchardcie, kapitanie i malarzu Michale Leszczyńskim-Lesterze, a także twórcy Szkoły Morskiej w Tczewie Antonim Garnuszewskim.

Archiwum Ludzi Morza jest konsekwentnie wzbogacane. Stało się to możliwe m.in. dzięki współpracy ze Stowarzyszeniem Kapitanów Żeglugi Wielkiej w Gdyni – tu aktywny jest zwłaszcza jego sekretarz, kpt. Mirosław Proskurnicki oraz przewodniczący, kpt. Leszek Górecki, a także z Klubem Kapitanów Żeglugi Wielkiej w Szczecinie, w imieniu którego z CMM regularnie kontaktuje się kpt. Wiktor Czapp. Za ich pośrednictwem kapitanowie mobilizowani są do wypełniania ankiet osobowych, a także przekazywania dokumentów, fotografii, wspomnień itd. do zbiorów CMM. Zdarza się też, że do Muzeum trafiają pamiątki rodzinne przekazane przez spadkobierców. Jak zapewnia kierownik Działu Dokumentacji Naukowej, pani mgr Maria Węgrocka, każda taka pamiątka przyjmowana jest z radością, a do ofiarodawcy wysłane zostaje specjalne podziękowanie.

Z teczki kpt. Leona Rusieckiego: pierwszy dyplom kapitański (z 1927 roku) i fotografia z 1946 r., wykonana – jak wynika z odręcznej adnotacji – po rejsie do Egiptu